

ویژگی‌ها و مولفه‌های حیات طیبه از منظر ملاصدرا

www.ketab.ir

رؤیا بناکار
دکتری فلسفه و کلام اسلامی

ناظر علمی:

دکتر محمد فولادی وندا

دانشیار گروه جامعه‌شناسی، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)

نشر: نگاه هفتم

۱۳۹۹

بناکار، رویا، ۱۳۶۴ -	سرشناسه
ویژگی‌ها و مؤلفه‌های حیات طیبیه از منظر ملاصدرا/ رویا بناکار؛ ناظر علمی محمد فولادی‌وندا.	عنوان و نام پدیدآور
قم: پگاه هفتم، ۱۳۹۹.	مشخصات نشر
۲۶۰ ص.	مشخصات ظاهری
۳۰۰۰۰ ریال ۷-۰-۹۶۳۰۹-۶۲۲-۹۷۸:	شابک
فیپا	وضعیت فهرست نویسی
کتابنامه: ص. ۲۳۷-۲۵۰.	یادداشت
نمایه.	یادداشت
صدرالدین شیرازی، محمدبن ابراهیم، ۹۷۹ - ۱۰۵۰ ق. — دیدگاه درباره زندگی پس از اینک	موضوع
Sadraddin shirazi, Mohammad ebn Ebrahim — Views on Future life	موضوع
صدرالدین شیرازی، محمدبن ابراهیم، ۹۷۹ - ۱۰۵۰ ق. — دیدگاه درباره زندگی	موضوع
Sadraddin shirazi, Mohammad ebn Ebrahim — Views on life	موضوع
فلسفه اسلامی — متون قدیمی تا قرن ۱۴	موضوع
Islamic philosophy — Early works to 20th century	موضوع
فولادی‌وندا، محمد، ۱۳۴۲ -	شناسه افزوده
BBR۵۵	رده بندی کنگره
۱۸۹/۱	رده بندی دیویی
۷۵۱۱۸۶۹	شماره کتابشناسی ملی
فیپا	وضعیت رکورد

ویژگی ها . مؤلفه‌های حیات طیبه از منظر ملاصدرا

مؤلف: رؤیا بناکار

ناشر: نگاه هفتم

تاریخ و نوبت چاپ: ویراست اول، زمستان ۱۳۹۹

شمارگان: ۳۰۰

قیمت: ۳۰۰۰۰۰ ریال

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

پیش گفتار.....	۹
فصل اول: کلیات و مفاهیم.....	۱۱
الف. کلیات.....	۱۳
مقدمه.....	۱۳
ضرورت و اهمیت تحقیق.....	۱۵
پیشینه و جنبه نوآوری تحقیق.....	۱۶
ب. مفاهیم.....	۱۷
۱. حیات.....	۱۷
۲. طبیه.....	۱۹
۳. حیات طبیه.....	۲۱
۴. ایمان.....	۲۵
۵. عمل.....	۲۷
۶. مؤلفه.....	۳۱
۷. ویژگی / شاخص.....	۳۱
فصل دوم: حیات طبیه از منظر ملاصدرا.....	۳۳
مقدمه.....	۳۵
نگاهی به حیات علمی ملاصدرا.....	۳۵
حیات از منظر حکما.....	۳۸

۴۰	مفهوم شناسی «نفس»
۴۲	ماهیت و حقیقت نفس از منظر صدرا
۴۹	حیات طیبه
۵۲	حیات، و «زندگی»
۵۷	جسمانیة الحدوث و روحانیة البقاء
۶۴	حرکت جوهری نفس
۶۷	۱. ارتباط نفس و بدن
۷۸	۲. رابطه نفس با قوایش
۸۰	مراحل تکمیل نفس
۸۸	قوای نفس ناطقه:
۹۰	مراتب عقل عملی:
۹۰	مراتب تجرد نفس
۹۳	تحول پذیری جوهری انسانی
۹۳	تکون تدریجی نفس با علم و عمل
۹۴	مراتب عالم
۹۵	۱. عالم ماده
۹۵	۲. عالم مثال
۹۶	۳. عالم عقل
۹۶	بررسی دیدگاه صدرا
۹۸	فرجام نفس از منظر صدرا
۱۰۲	نتیجه گیری
۱۰۵	فصل سوم: مؤلفه‌های حیات طیبه از منظر ملاصدرا
۱۰۷	مقدمه
۱۰۷	مؤلفه‌های هستی‌شناسی حیات طیبه
۱۰۷	۱. خداشناسی

۱۱۰	هستی‌شناسی از منظر ملاصدرا.....
۱۱۱	۱. اصالت وجود.....
۱۱۳	۲. وحدت تشکیکی وجود.....
۱۱۸	۳. حرکت جوهری.....
۱۲۲	۲. جهان‌شناسی.....
۱۲۵	جهان‌شناسی از منظر ملاصدرا.....
۱۲۶	عوالم سه گانه هستی و تطابق آنها.....
۱۳۱	مؤلفه‌های حیات طیبه انسان.....
۱۳۴	مؤلفه‌های انسان‌شناسی حیات طیبه.....
۱۳۵	انسان‌شناسی از منظر ملاصدرا.....
۱۳۸	ساحت‌های وجودی انسان و انطباق آنها با عوالم سه گانه هستی.....
۱۴۱	جاودانگی انسان.....
۱۴۳	سفرهای چهارگانه انسان.....
۱۴۵	تحلیل و بررسی انسان کامل در حیات طیبه صدرایی.....
۱۴۸	مؤلفه‌های معرفت‌شناسی حیات طیبه.....
۱۵۰	معرفت‌شناسی از منظر صدررا.....
۱۵۵	۱. عقل.....
۱۵۷	۲. شهود.....
۱۶۰	۳. وحی.....
۱۶۲	هماهنگی عقل، کشف و وحی.....
۱۶۴	نتیجه‌گیری.....
۱۶۸	فصل چهارم: ویژگی‌های حیات طیبه از منظر ملاصدرا.....
۱۷۰	مقدمه.....
۱۷۲	بررسی و تحلیل حیات و انواع آن.....
۱۷۶	انواع حیات.....
۱۸۰	تحلیل و بررسی ویژگی‌های حیات طیبه.....

۱. تهذیب نفس ۱۸۰
۲. پاک سرشتی انسان ۱۸۷
۳. ایمان و عمل صالح ۱۸۹
- رابطه ایمان و عمل؛ بررسی دیدگاه ملا صدرا ۱۹۵
۴. انسان کامل ۱۹۸
- انطباق ابعاد وجودی انسان با عوالم هستی ۲۰۱
۵. خلافت الهی ۲۰۷
۶. سعادت‌مندی انسان ۲۰۸
- سعادت در کلام فیلسوفان و حکیمان ۲۰۸
- سعادت و مفاهیم مرتبط ۲۱۱
- جایگاه سعادت در کلام ملاصدرا ۲۱۵
۷. قرب و رضوان الهی ۲۲۷
- نتیجه‌گیری ۲۳۲
- کتاب‌شناسی تفصیلی ۲۳۷
- الف. منابع فارسی ۲۳۸
- الف. کتاب‌ها ۲۳۸
- ب. مقالات ۲۴۹
- نمایه ۲۵۱

پیش گفتار

حقیقت اصیل ترین، جاودانه ترین و زیباترین راز هستی و نیاز آدمی است که مؤمنان و عالمان صادق بسیاری در راه آن جان باخته، و جاهلان و دنیاپرستان بسیاری که برای محو و نابودی آن چه توطئه ها و ترفندها به کار نگرفته اند. همواره در طول تاریخ حقیقت مظلوم و تلخ بوده است، اما شیرین حقیقتی است این واقعیت که در مصاف همیشگی حق و باطل، حق همواره سربلند و سرفراز است و باطل نگونسار و تهی از حقیقت و منسوخ. این علو مرتبت و الالمقامی حقیقت، افزون بر سرشت حق، وامدار کوشش های خالصانه و مستمر حقیقت جویانی است که در طول تاریخ در عرصه نظر و عمل کمر همت محکم بسته و از دام و دانه دنیا رسته اند. در این میان، نقش و تأثیر ادیان و پیامبران الهی، به ویژه اسلام و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و جانشینان برحق و کرامی علیهم السلام، بسیار برجسته است.

یکی از حقیقت های ناب و ماندگار در جامعه بشری در طول تاریخ، جستجوی بشر برای نیل به حیاتی طیب و پاک است؛ چرا که یکی از مهم ترین دغدغه های بنیادینی که از دیر باز ذهن اندیشمندان را به خود مشغول ساخته است، سؤال از جاودانگی انسان است. در حقیقت، اعتقاد به حیات و جاودانگی انسان تأثیر بسزایی در زندگی انسان داشته است. در تعبیر قرآنی، «فلنحیینه حیوه طیبه» (نحل: ۹۷)؛ این حقیقت، حیاتی ثانوی، و حیات و زندگی ای جدید است. این زندگی جاودانه و حیات ماندگار از جمله موضوعاتی است که دانشمندان نام آور شیعه رسالت خطیر و بی نظیر خویش را مبذول داشته تا با بهره گیری از عقل و نقل و غوص در دریای معارف قرآن و برگرفتن گوهر ناب حقیقت از سیره آن پیشوایان و عرضه آن به عالم بشری و دفاع جانانه در برابر هجوم ظلمت پرستان حقیقت گریز دانسته و در این راه دیده ها سوده و جان ها فرسوده اند. اکنون در عصر بحران معنویت که دشمنان حقیقت و آدمیت هر لحظه با تولید و انتشار آثار پر شمار توهنتاری و... در عرصه های گوناگون، در پی قلب حقیقت و ترسیم زندگی ای رویای مادی

برآمده‌اند، تا بر جهان سیطره یابند و رسالت حقیقت‌خواهان، به‌ویژه عالمان دینی را زیر سوال ببرند.

یکی از دغدغه‌های مهمی که از دیرباز ذهن اندیشمندان را به خود مشغول ساخته، سؤال از چند و چون جامعه آرمانی، زندگی جاودانه و حیات طیبه است. واکاوی جایگاه و الزامات تحقق این حیات جاودانه و ماندگار، از منظر صدرا مسئله اصلی این پژوهش است. در جامعه آرمانی صدرایی، انسان که خلیفه خدا و جانشین او در زمین است، در جستجوی کمال، سعادت حقیقی، حیات طیب، پاک و جاودانه برای خویش است. صدرا، که پرورش‌یافته مکتب حیات بخش اسلام و قرآن است، حیات طیب، انسان کامل و زندگی جاودان او را در این کتاب الهی جستجو می‌کند. از نظر صدرا حیات پاک و طیب از آن انسان‌های کامل راه یافته به بارگاه الهی است و عالی‌ترین حیات طیبیه، از آن انسان کامل است. ایشان برترین و کامل‌ترین روح را روح جاودان و قدسی می‌داند که خداوند آن را در انبیا و ائمه اطهار به امانت گذاشته است. «ایدک بروح القدس»؛ این روح، حقیقتی است بسیار متعالی که عالی‌ترین مرقب او حیات طیبیه است که خداوند به آنان ارزانی داشته است و برکات آن، بالاتر از آن چیزی است که بر حیات ملکوتی مترتب می‌گردد.

انسان‌شناسی صدرایی، نخستین گام در شناخت حیات طیب است؛ چرا که کسی می‌تواند به حیات طیب بار یابد که با بازگشت به فطرت و سرشت خدادادی خویش و تلاش آگاهانه و ارادی برای نیل به کمال و سعادت، به قرب و بارگاه الهی نائل آید. افزون بر پاک سرشتی انسان، ایمان و عمل صالح، نیل به مقام انسان کامل، خلافت الهی، سعادت حقیقی و مقام قرب و رضوان الهی از جمله لوازم ضروری برخورداری از حیات طیب از منظر صدرا است.

کتاب پیش رو، حاصل تلاش بی‌وقفه و مجدانه سرکار خانم دکتر رؤیا بناکار است. هدف اصلی نویسنده گرامی، تبیین ویژگی‌ها و مؤلفه‌های حیات طیبیه از منظر صدرا است. ضمن تشکر از ایشان، امید که مقبول افتد.

محمد فولادی / دی ماه ۱۳۹۹